

Protocol PDA Bullying

Model SEER de Tipificació de Maltractament

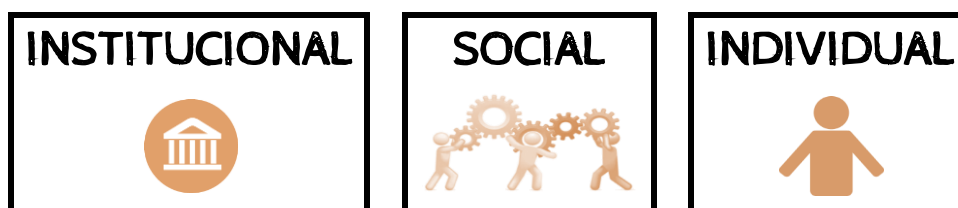
Material de Suport

Un equip preparat no sols per tipificar

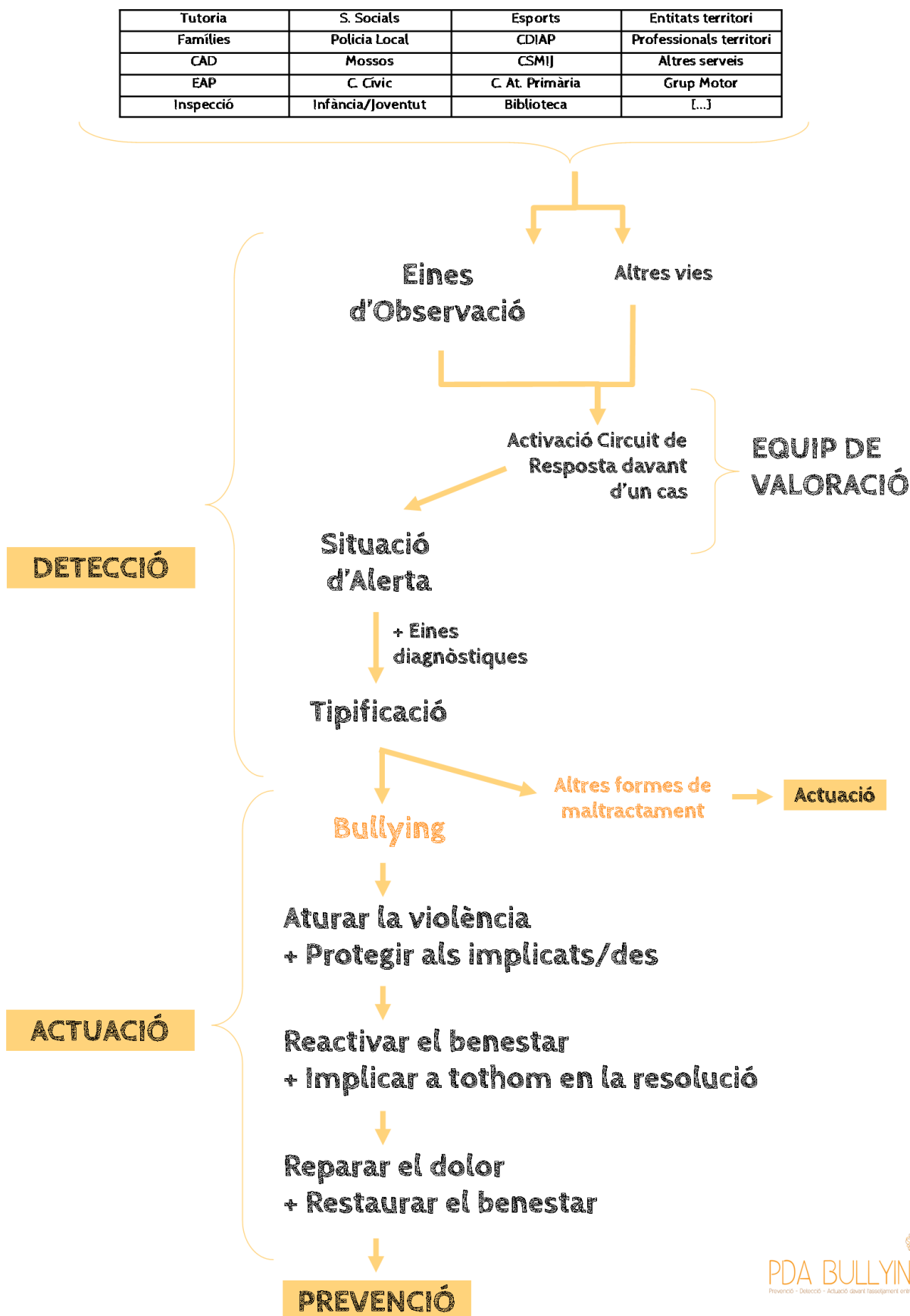
P Prevenió	▪ Provenció: Educar el desenvolupament d'estratègies que donin resposta als conflictes des dels propis potencials (habilitats, capacitats, fortaleces, etc.). ▪ Sensibilització: Prendre consciència des del sentir-se i sentir a l'altre per veure la importància del fenomen Bullying a la societat i el valor que te dins el grup.
D Detecció	▪ Diagnòstic: situació d'alerta Conjunt d'eines (moltes d'elles preventives) que serveixen per reconèixer un problema o dificultat del sistema (persona, grup, institució) + Lectura de signes (<i>mesurables</i>) i símptomes (<i>percepció</i>) per obtenir un enfocament cap al benestar. Tipificació: Classificació de la situació (realitat objectiva + realitat subjectiva) segons els tipus de violències rebudes i la situació de maltractament que generen. Orígens de la violència i rols que participen.
A Actuació	▪ Aturar la violència + Protegir implicats/des: Processos i accions destinades a cessar la violència, així com a la protecció de la persona en situació de víctima (no revictimització), la persona en rol d'agressor/a (no criminalització) i les persones en rol d'espectadors/es (no perjudici). ▪ Activar el Benestar + Implicar en la resolució: Activar tots els nivells d'acció (institució, grup, individu) cap a l'objectiu benestar i implicar a tots els agents en les estratègies de resolució que permetin sanar el sistema. ▪ Reparar el dolor + Restaurar el benestar: Afavorir en tots els nivells d'acció i tots els agents implicats/des espais de reflexió que permetin observar el dolor des del benestar sentit, restablint així la força, la voluntat i la motivació per la felicitat.

La tipificació l'ha de poder realitzar un equip del centre o servei educatiu, especialitzat i format per a dit objectiu. Recomanem que aquest equip de tipificació sigui aquell grup motor encarregat de l'**avaluació** (indicadors de bones pràctiques), la **valoració de casos**, i el seguiment de les intervencions i les derivacions.

És necessari que l'equip estigui connectat amb la realitat educativa de cada centre, i que conegui els actius en "prevenció", "detecció" i "actuació" a cada nivell d'acció:

Resposta integral Protocol PDA

Funcions equip de valoració:

✓ **Prevenió** →

- ☐ Coordinació amb la comissió de convivència.
- ☐ Suport a l'avaluació del benestar de centre.

✓ **Detecció** →

- ☐ Activació davant d'una situació d'alerta.
- ☐ Gestió registre de casos.
- ☐ Coordinació de l'aplicació d'eines diagnòstiques específiques si s'escau.
- ☐ Tipificació de cas.
 - Detecció de rols i agents que participen.
 - Recull de dades: Violències (v), Violència en origen (A), entorns i canals.
 - Tipificació del tipus de maltractament.
 - Definició d'objectius per a l'actuació.
- ☐ Gestió informe de cas si s'escau.
- ☐ Coordinació amb mapa d'actius si s'escau.
- ☐ Avaluació dels indicadors de bones pràctiques de la detecció.

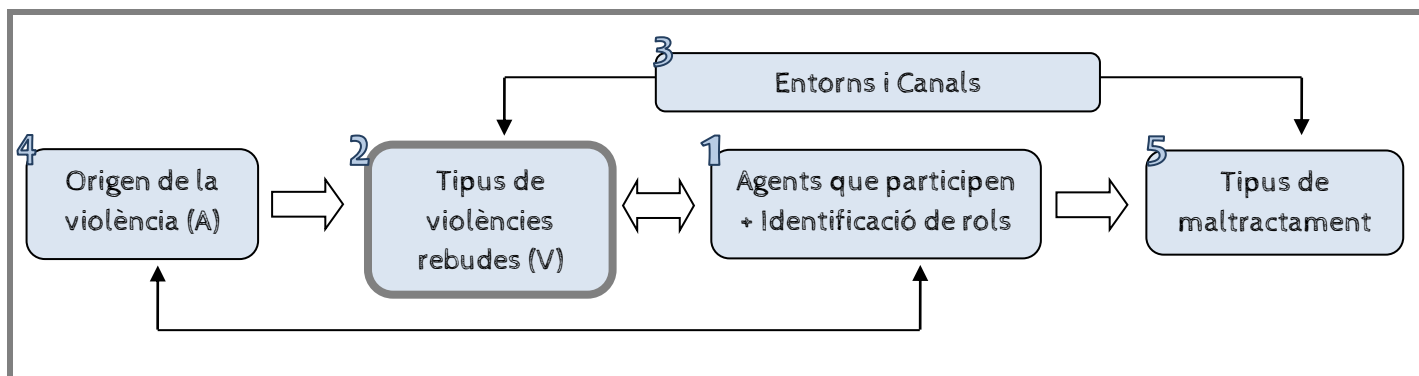
✓ **Actuació** →

- ☐ Coordinació de les intervencions.
- ☐ Seguiment de casos.
- ☐ Coordinació amb mapa d'actius si s'escau.
- ☐ Avaluació dels indicadors de bones pràctiques de la actuació.

*Eines per a la resolució de casos.
Model SEER de tipificació de Maltractament (Equip SEER, 2017).*

Model SEER de tipificació de maltractament

Per tal de poder fer un diagnòstic clar del cas posem a la vostra disposició el 'Model SEER de Tipificació de maltractament', un recull d'elements per a la tipificació amb un seguit de conceptes, situacions, accions que és necessari conèixer al detall per l'equip de tipificació del centre. Fer una bona tipificació és en general una preocupació d'alta complexitat per a famílies i docents, per aquest motiu proposem aquest model de concreció:

Model SEER d'Elements de la Tipificació de Maltractament (Equip SEER, 2017)

Centrem el model en la mirada "PDA Bullying" donant força a la tipificació d'aquest tipus de maltractament (assetjament escolar o assetjament entre iguals):

Bullying és...

Persecució moral i/o física, sempre psicològica, que neix a entorns educatius on un o més infants o joves exerceixen abús de poder sobre un/a altre/a.

(Equip SEER, 2017)

Origen relacional dins un entorn educatiu

Violència → Maltractament

Diferència de poder + Dolor sostingut (?)

Veure l'acció + Intencionalitat (?)*

Presència de grup

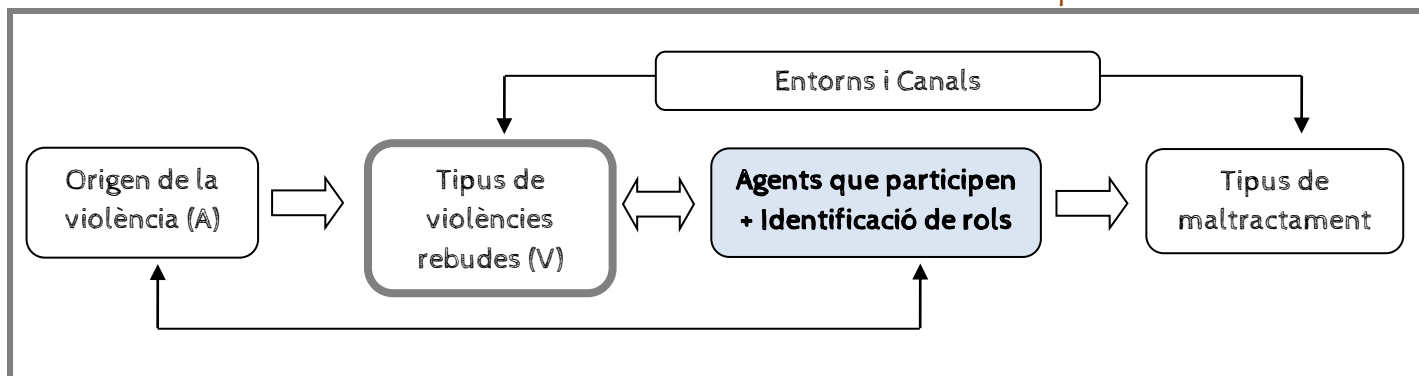

*Recorda que si als entorns i canals a través dels quals s'ha comès violència apareixen APPs de comunicació i xarxes socials es podrà tipificar també com a "ciberbullying".

Per poder tipificar-ho com a Bullying és necessari que...

	ENTORN EDUCATIU ...la violència ha de tenir l'origen en un entorn educatiu (formal o informal). S'ha de tenir present que aquesta violència pot migrar a altres entorns virtuals o físics on generalment és més fàcil de detectar. Si no neix a un entorn educatiu no és bullying.
	VIOLÈNCIA → MALTRACTAMENT ...ha d'haver existit perpetuació de la violència. La violència perpetuada es considera maltractament, el Bullying és un tipus de maltractament. Per tipificar començarem per la recerca de continuïtat i reiteració de la violència. - CONTINUÏTAT → Reiteració de la violència en el temps. <i>*Recorda que una violència penjada a la xarxa es considera continuada en el temps per la seva accessibilitat de forma prolongada les 24h.</i> - PERPETUACIÓ → Persistir en l'execució de la violència de forma constant.
	DOLOR SOSTINGUT ...ens enfocarem en la percepció de la violència des de la mirada de la persona en situació de víctima. Si existeix dolor i per tant malestar definirem la presència de violència. Quan existeix maltractament el més important és el dolor present en tots/es el agents que participen.
	SOBRE LA INTENCIONALITAT És un concepte clau per a la tipificació però no és imprescindible. Generalment és la intencionalitat la que ens permet tipificar el cas com a Bullying, ja que en cas de no aparèixer aquesta intencionalitat podríem parlar d'altres tipus de relacions violentes però no d'aquest tipus d'assetjament. Tot i així, és imprescindible respectar els matisos. La intencionalitat i el grau de consciència de dany van de la mà però no són el mateix. Quan aquesta intencionalitat i el grau de consciència no estan clars és imprescindible contemplar la no intencionalitat com a factor de possibilitat en la tipificació d'assetjament escolar. Existeixen 3 casos/entorns en els que hem de mantenir l'alerta: - Bullying entre nens/es de infantil (baix grau de consciència i intencionalitat en la descoberta de la relació). - Perpetuació de la violència per un alumne en rol d'agressor/a que presenta un grau de discapacitat (mental) que impedeix la consciència (i la intencionalitat?). - Despersonificació davant la identitat digital en els casos de ciberassetjament.

Model SEER d'Elements de la Tipificació d'Assetjament (Equip SEER, 2017)

En la fase de tipificació és imprescindible la redacció d'un informe de cas, així com el recull de dades estadístiques pel gestor de casos corresponent. A partir d'aquí, aplicant eines diagnòstiques diverses és imprescindible detectar tots/es aquells agents que participen d'un cas, especialment la persona que ha estat posicionada en rol de víctima, la persona o persones que s'han posicionat en rol d'agressors/es, els entorns educatius als que pertanyen, les seves famílies, la presència del cercle de recolzament de cadascú dels implicats i els referents educadors/es de positivització.

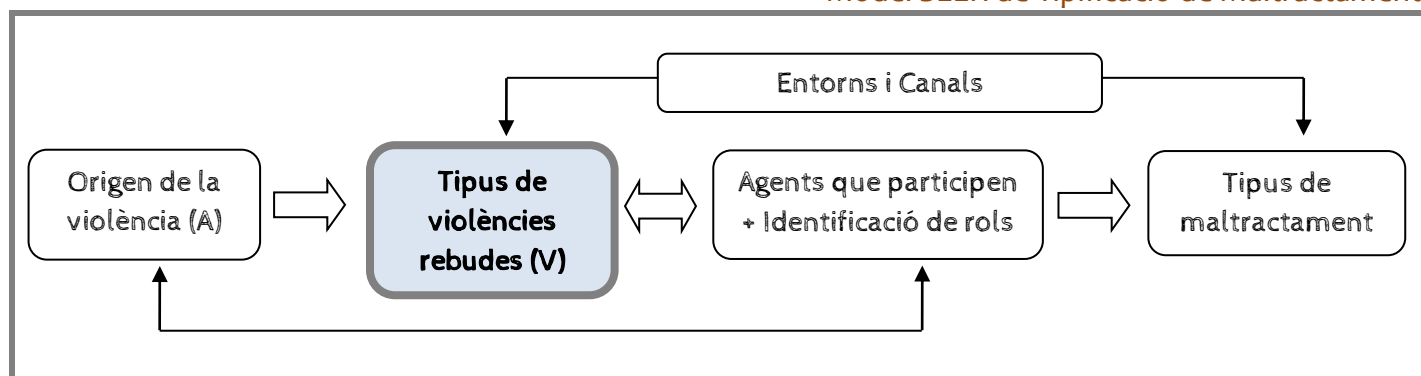
Rols Principals →

	AGRESSOR/A ...ha d'haver un o uns nens/joves que s'han situat en rol d'agressors/es exercint violències a un nen/jove que han situat en posició de víctima.
	VÍCTIMA ...ha d'haver un nen/jove que ha estat posicionat/da en lloc de víctima (ningú vol estar en rol de víctima) mitjançant la continuïtat (reiteració) o perpetuació de la violència.
	ESPECTADOR/A ...ha d'existir un grup (el bullying és un fenomen de grup). Es tracta d'un grup relacional, no específicament ha de ser un grup definit per les estructures de centre.

Nivells de detecció PROTOCOL PDA BULLYING per agents implicats i per actiu de desenvolupament

INSTITUCIONAL	Municipi / Ciutat	- Mapa d'actius - Serveis de suport al centre
	Centre / Servei educatiu	- Equip directiu - Equip docent/educador - Altres agents interns
SOCIAL	Famílies	- Família rol víctima - Família rol agressor/a - Famílies grup/centre
	Grup "alumnat"	- Col·lectiu infants /joves - Grup Cas
INDIVIDUAL	"Alumnat"	- (A) Cercle de recolzament - (V) Cercle de recolzament - Alumne rol agressor/a - Alumne rol víctima

Agents que participen

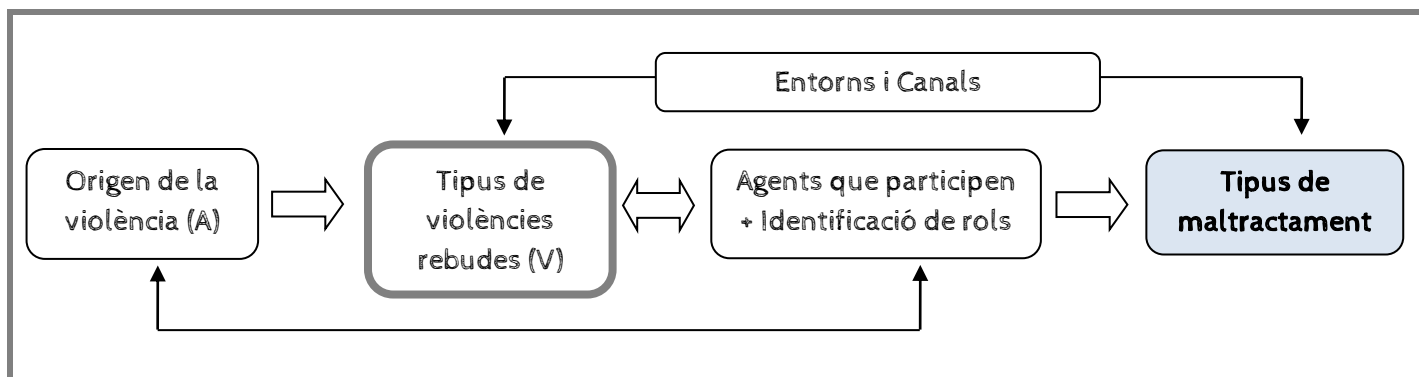

Per poder abordar aquest punt és important tenir present que aquí tractem d'observar única i exclusivament la percepció i perspectiva de la persona en situació de víctima. La violència implica la generació de malestar (extern o intern) i per tant la vivència que produeix, més conscientment o més inconscient.

Quines violències ha rebut la persona en situació de víctima?

☐ Agredir sexualment	☐ Discriminar	☐ Oprimir
☐ Agredir físicament	☐ Epistémico	☐ <i>Outear</i>
☐ Aïllar	☐ Esbroncar	☐ Pornospam
☐ Amençar	☐ Estafar	☐ Provocar
☐ Assaltar	☐ Excloure	☐ Revictimitzar
☐ Assetjar	☐ Extorsionar	☐ Reprimir
☐ Assotar	☐ Fer el buit	☐ Ridiculitzar
☐ Atacar	☐ Fer xantatge	☐ Robar
☐ Atemptar	☐ Fustigar	☐ Revelació de dades
☐ Autolesió	☐ <i>Glashlighting</i>	☐ Scratchear
☐ Burlar-se	☐ <i>Gráfica</i>	☐ Sexpredding
☐ <i>Body Shaming</i>	☐ <i>Happy slapping</i>	☐ Sextorsió
☐ Calumniar	☐ <i>Hoax (bulo = notícia falsa)</i>	☐ Simbòlica
☐ Censura	☐ “Hostigar”	☐ Stalking
☐ Coaccionar	☐ Humiliar	☐ Suicidi
☐ Coercionar	☐ Lesionar	☐ Suplantar identitat digital
☐ Colpejar	☐ Incitar a la violència	☐ Torturar
☐ Cometre estupro	☐ Infravalorar	☐ Turmentar
☐ Cometre una negligència	☐ Injuriar	☐ Traficar
☐ Controlar	☐ Insultar	☐ Trollar
☐ Cosificar	☐ Intimidar	☐ Upskirting
☐ Crítica	☐ Manipular	☐ Vandalisme
☐ <i>Cutting</i>	☐ Marginar	☐ Vexar
☐ Deixar en ridícul	☐ Matar	☐ Violar drets
☐ Denigrar	☐ Menysprear	☐ Violència econòmica
☐ Desqualificar	☐ Memear	☐ Violar intimitat
☐ Difamar	☐ Ningunejar	☐ Violar sexualment
☐ Difondre rumors	☐ Ofendre	☐ [...]

Model SEER d'Elements de la Tipificació d'Assetjament. Tipus de violències (Equip SEER, 2017).

Considerem com a maltractament la violència continuada o perpetuada en el temps que es succeeix a través d'entorns i canals concrets, i que té un origen relacional en diferents tipus de relacions. No serà possible tipificar el maltractament sense haver detectat les violències rebudes.

En color es mostren els maltractaments que generalment podem trobar-nos dins d'entorns educatius i que són exercits pels propis alumnes cap a un altre company/a:

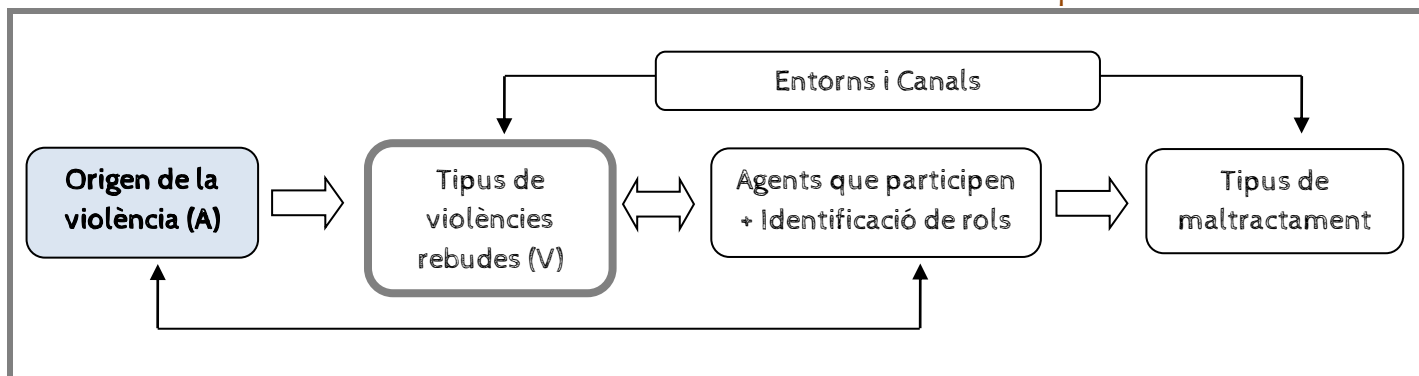
☐ Bullying	☐ Violació drets humans	☐ Negligència
☐ Ciberbullying	☐ Violència filio-parental	☐ Pobresa i misèria
☐ Conflicte relacional crònic	☐ Abús sexual	☐ Blocking
☐ Conflicte d'odi i discriminació	☐ Assetjament sexual	☐ Explotació
☐ <i>"Dating violence"</i> (V. de control)	☐ Grooming	☐ Genocidi
☐ Heating (assetjament digital)	☐ Violència de Gènere	☐ Segrest
☐ Ciberbating	☐ Violència domèstica	☐ Terrorisme
☐ Institucional	☐ Violència masclista	☐ Corrupció
☐ Moobing	☐ Desempament	☐ Esclavitud

Model SEER d'Elements de la Tipificació d'Assetjament
Tipus de maltractaments (Equip SEER, 2017)

*Com a idea d'interès, cal tenir present que una violència exercida a Internet està penjada les 24h, per aquest motiu una sol fet violent és continuat, i per tant es considera maltractament.

Els maltractaments més comuns de caire relacional que es poden confondre amb Bullying o Ciberbullying són:

	Conflicte relacional crònic Quan un grup es relaciona de forma violenta per sistema, han trobat en la violència una forma de relació i interacció entre els integrants del grup. Odi i discriminació No considerarem bullying aquells casos en els que la violència exercida, emmarcada per raons d'odi i discriminació, no es dirigeix a un subjecte concret, sinó que va en contra d'un grup, generalment per raons de pertinença a una cultura o origen ètnic, país de procedència, discapacitat, religió, creences i ideologies, orientació i identitat sexual o qualsevol altre circumstància per raó social o personal; "Dating violence" També coneguda com a "violència de control" és aquella violència exercida dins un entorn relacional de parella (entre alumnes).
--	---

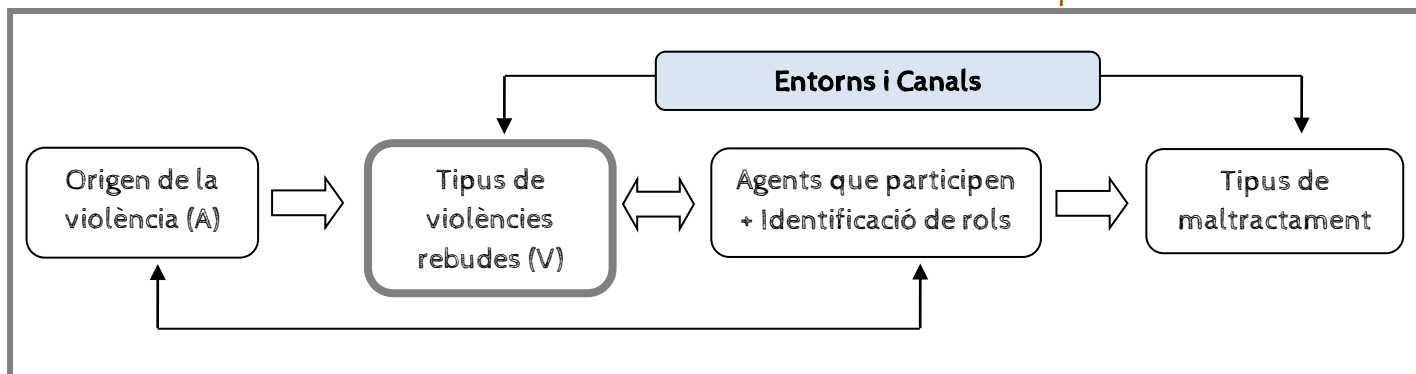
Per poder enfocar millor el treball de reparació i resolució, així com les derivacions que siguin necessàries, serà imprescindible poder comprendre l'origen de la violència (experiències prèvies en els agents que participen). Es tracta generalment d'una mirada a la realitat de l'alumne en rol d'agressor/a, tot i que segurament podem trobar realitats d'importància pel cas també en l'alumne en posició de víctima i els alumnes en rol d'espectadors/es:

☐ Violència vicària	☐ Bullying o Cyberbullying	☐ Conflicte entre iguals
☐ Violència domèstica	☐ Conflicte relacional crònic	☐ Odi i discriminació
☐ Violència masclista	☐ Challenges	- Xenofòbia
☐ Violència de gènere	- Balena blava	- LGTTBIfòbia
☐ "Dating violence"	- L'abecedari del diable	- Islamofòbia
☐ Abús/Assetjament sexual	- Momo challenge	- Antisemitisme
☐ Blocking	- [...]	- [...]
☐ Violació de drets humans →		
- A la vida (respecte, salut i integritat física).	- A escollir i ser escollit.	- A un just procés judicial.
- A la llibertat.	- A la associació pacífica.	- A la propietat privada.
- A la llibertat.	- A la lliure expressió.	
☐ Violació de drets de la infància →		
- A la identitat.	- A la protecció	- A la participació.
- A l'atenció especial.	- A la salut.	- A la pau i el benestar.
- Al joc.	- A la igualtat.	- A l'atenció i cura adequada a les seves necessitats.
- A la comprensió i l'afecte.	- A l'educació.	

Model SEER d'Elements de la Tipificació d'Assetjament. Orígens de la violència (Equip SEER, 2017)

No sempre és fàcil poder tipificar la violència en origen ja que generalment pot manca informació per part de les famílies, els centres educatius anteriors, les situacions viscudes a les xarxes o en general aquelles que no succeeixen dins del centre o servei educatiu.

Recomanem l'ús sistemàtic i amb un nivell estratègic d'eines diagnòstiques que complementin la valoració típica dels grups, eines en definitiva pel suport i el bon acompanyament individual des de la tutoria. Quan més tipifiquem la violència en origen millor serà l'acció reparadora que es proposi des d'un acompanyament pedagògic, psicopedagògic, o de derivació a altres nivells professionals.

Com sabeu, existeixen diferents entorns on es pot cometre una agressió. El Model SEER proposa, tal i com marca la legislació i com s'ha de reflectir a l'informe de cas, explicitar aquells llocs físics i entorns virtuals on s'ha succeït la violència. Us deixem uns exemples específics per a l'assetjament escolar:

☐ Aula ⁽¹⁾	☐ Internet ⁽¹⁾	☐ Lavabos ⁽¹⁾	☐ Pistes esportives ⁽¹⁾
☐ Carrer ⁽¹⁾	- APPs de comunicació	☐ Menjador ⁽¹⁾	☐ Poliesportiu ⁽²⁾
☐ Casa ⁽²⁾	- Xarxes Socials	☐ Passadís ⁽¹⁾	☐ Vestuaris ⁽¹⁾
☐ Entrada centre ⁽¹⁾	- Blogs i Wikis	☐ Pati ⁽¹⁾	☐ [...]
☐ Esplai ⁽²⁾	- Emails	☐ Piscina ⁽²⁾	

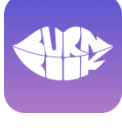
Entorns d'alt⁽¹⁾ i baix⁽²⁾ risc d'assetjament (Equip SEER, 2017)

Serà d'especial interès tenir presents aquelles aplicacions mòbils en les que participin, sobretot, el nostre alumnat. També les aplicacions a través de les quals puguem comunicar-nos amb els nostres equips docents i famílies. Totes elles, algunes més que d'altres, contenedores d'eines preventives i per la detecció i actuació davant la violència, així com contenedores de potencials factors de risc en quant a:

- ✓ **Ciberbullying:** Assetjament psicològic exercit per un o més infants o joves a través d'entorns virtuals i xarxes socials contra la identitat personal i digital d'un altre infant o jove.
- ✓ **Ciberbating:** Assetjament psicològic exercit per un o més infants o joves a través d'entorns virtuals i xarxes socials contra la identitat personal i digital d'un educador/a.
- ✓ **Grooming:** Assetjament per part d'un adult a un menor d'edat a fi de crear una connexió emocional que permeti generalment l'abús sexual.
- ✓ **Sextorsió i Sexpredding:** Xantatge o amenaça per obligar a enviar contingut sexual (text, imatges/fotografies i vídeos) de si mateix/a. / Difusió de contingut sexual d'una persona sense consentiment.

Dins el informe de cas haurem de reflectir també aquells entorns i canals a través dels quals hem detectat la situació d'alerta, donant importància doncs a les nostres vies de comunicació (presencials o no presencials), a través de les quals els alumnes, les famílies i el professorat pot comunicar possibles casos de maltractament.

Apps i plataformes recollides per factors de risc. →

 WhatsApp ¹⁺²⁺³⁺⁴⁺⁵	 Snapchat ¹⁺²⁺³⁺⁴⁺⁵	 Messenger ¹⁺²⁺³	 Telegram ¹	 Line ¹	 Viber ¹⁺⁴	 WeChat ¹
 Instagram ¹⁺²	 Facebook ¹⁺²	 Twitter ¹⁺⁵	 Youtube ¹⁺²⁺⁵	 Skype ¹⁺³⁺⁴	 Hangout ¹⁺³⁺⁴	 iMessage ¹⁺³⁺⁴
 Vine ¹⁺³	 Qq mobile ¹⁺²⁺³⁺⁴	 GruopMe ¹	 Meet me ¹	 Tumblr ¹	 Skout ¹⁺³⁺⁴	 Tinder ¹⁺³⁺⁴
 Yodel ¹⁺²⁺⁵	 Ask fm ¹⁺²⁺⁴⁺⁵	 Kik ¹⁺⁴	 Candid ¹	 Gossip ¹⁺⁵	 Whisper ¹	 Grindr ¹⁺³⁺⁴
 Confide ¹⁺³⁺⁴	 This Crush ¹⁺²⁺³⁺⁴	 Wickr me ¹⁺³⁺⁴	 Threema ¹⁺³	 MEMEGenerator ¹	 Giphy ¹	 Tik Tok ¹⁺⁴
 You Now ¹⁺³	 Wishbone ¹⁺⁵	 Sarahah ¹⁺²	 Burn Book ¹⁺²			

(1) Xarxes socials amb especials factors de risc

(2) APPs casos més actuals Ciberbullying

(3) APPs risc Sexpredding i Sectorsió

(4) APPs risc Grooming

(5) APPs risc Ciberbating